

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

HC 10 HAVREODLING

Angiv så noga som möjligt den plats, socken och landskap, och den tid, t.ex. 1860-talet, som upplysningarna gälla. Uppgifter, som gälla tiden efter 1890 äro av mindre intresse.

Olika havresorter. Var havren svart-, grå-, eller vitkornig eller förekom möjligen blandning av olika kärnfärg?

Användes mest utsädeshavre från annat håll (ev. utländsk) eller tog man utsäde av egen skörd?

Hade den i trakten vanliga havren något särskilt namn (skogshavre, svenskhavre, spethavre, svärdhavre, risphavre, Visingsöhavre, Ölandshavre eller dyl.)?

Fanns Probsteier, Svart Tartarisk eller andra sorter med utländska namn i större utsträckning odlade?

Var det någon skillnad ifråga om havrens egenskaper, vid jämförelse med nuvarande havresorter i bygden (spetsigare, mera borst?, senare eller tidigare mognad?, mera halm?, svagare strå?)?

Finns fortfarande någon på trakten, som odlar sådan gammaldags havre och ej använder förädlade sorter (namn och adress)? När ungefär tog de förädlade sorterna helt överhanden?

Har uttrycket "lanthavre" använts, och i så fall om den odlade gamla havren eller om vildhavre (flyghavre), som fanns som ogräs? Fanns purrhavre som ogräs i havren?

Något annat av intresse rörande gamla sorter av havre eller andra sädesslag. Havrejorden. Vilken jord användes som regel till havresådd? Kärr- och mossodlingar? Den vanliga åkerjorden med havren omväxlande med andra sädesslag?

Sådden. Vid vilken tid skulle havren sås? Hur var tillvägagångssättet vid sådden (arbetsmetoder, redskap etc.)? Hade man några särskilda regler och föreskrifter i övrigt, t.ex. av övertroisk art?

Skörden. När ansågs havren mogen? Särskilda tecken? Beskriv tillvägagångssättet vid skörden? Förekom det att man skar med skära? Hur bands havren? Hur ställdes den upp till tork? Förekom det att man lämnade de sista stråna på rot, den siste kärven eller några lösa strån kvar på åkern? Om så gjordes, föregav man någon anledning härtill? Beskriv även havrens inåkning, inläggandet i ladan och tröskningen samt tillvägagångssätt, tro och sed därvid.

Havrens användning. Vartill användes havren huvudsakligast i äldre tid? Till brödsäd eller foder eller bådadera? Meddela om man hade bröd enbart av havre eller havre med tillsats av annat mjöl samt hur dessa bröd sågo ut och benämndes. Skildra i anslutning härtill de olika brödsorter, som förekommer, och vilka som betraktades som bäst. Vilket var helgdagsbröd och vilket vardagsbröd?